

Programma Veiligheid op het spoor

Factsheet

Februari 2022

In de komende jaren verwacht de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) een flinke groei van goederen- en personenvervoer over het spoor. Dit kan risico's met zich meebrengen voor de veiligheid op het spoor. Nu is het veiligheidsniveau voor alle railverkeer hoog. De ILT wil ook bij toenemende drukte de veiligheid op minstens het huidige niveau houden.

Door de invoering van het 4e spoorwegpakket treedt een liberalisering van het reizigers- en goederenvervoer op. Waarschijnlijk gaan er meer (buitenlandse) spoorwegondernemingen op het Nederlandse net rijden en groeit de concurrentie. Samenwerking binnen de spoorsector is daarom belangrijk. Een uitwisseling van kennis en kunde is nodig om veiligheid op het spoor te blijven garanderen. Met een programmatische aanpak wil de ILT nog beter inspelen op onderwerpen die aandacht vragen. De ILT betreft relevante partijen, waaronder spoorwegondernemingen en ProRail.

Deze factsheet geeft beknopt weer waar de ILT in 2022 de nadruk op legt.

Veiligheidsbeheersysteem

De ILT voert audits uit bij de 25 spoorwegondernemingen en bij de infrabeheerder (ProRail). Zo beoordeelt zij of de veiligheidsbeheersystemen volwassen en effectief zijn. De inspectie toetst aan de EU-Verordening 2018/762, waarbij zij de resultaten scoort volgens het ERA Management Maturity Model (MMM).

De ILT toetst in samenhang met deze audits in hoeverre de spoorwegondernemingen de vakbekwaamheid van de machinisten blijven verbeteren.

Veiligheidscultuur

De ILT bevordert een positieve veiligheidscultuur binnen de spoorsector. In 2021 vormde de inspectie gesprekken met de spoorwegondernemingen over dit onderwerp. Gestelde vragen waren:

- Hoe delen bedrijven informatie met elkaar na incidenten?
- Hoe wordt alle relevante informatie gedeeld?
- Is er een gezamenlijk beeld van de risico's?
- Hoe worden problemen en mogelijke oplossingen besproken?

Op basis van de uitkomsten van deze gesprekken bepaalt de ILT hoe ze bij kan dragen aan het stimuleren van een positieve veiligheidscultuur in de spoorsector.

Transport gevaarlijke stoffen

Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen op het spoor richt de ILT haar toezicht op:

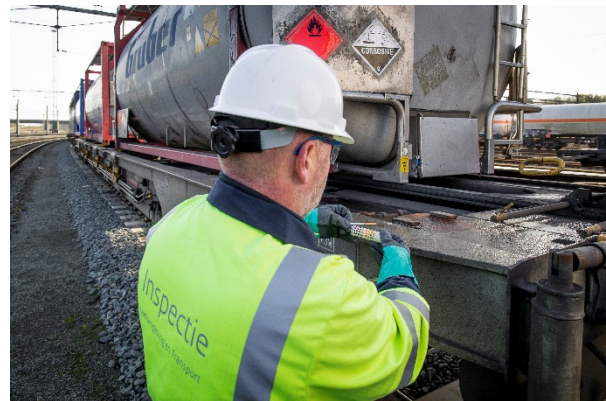
- Ketenanalyse gevaarlijke stoffen
Er wordt een beeld opgesteld van de keten van transport van gevaarlijke stoffen, en de risico's hierin. De keten wordt geanalyseerd om de belangrijkste risico's aan te pakken.
- Informatievoorziening doorgaande treinen
Bij de doorgaande treinen gaat het onder andere om de informatievoorziening (of de trein op het aangegeven spoor staat, om de samenstelling van de trein).
- Lekkende, gevaarlijke (vloei)stoffen uit een tank- of reservoirwagons op of langs het spoor
Het lekken van gevaarlijke stoffen uit een tank- of reservoirwagons is ook bekend als 'druppellekkages';
- Interne noodplannen voor rangeerterreinen
Bij inspecties op interne noodplannen voor rangeerterreinen controleert de ILT of de infrastructuurbeheerder de juiste noodplannen heeft en of deze noodplannen aan de geldende normen voldoen. Met 'reality checks' kijkt de ILT of de emplacementen daadwerkelijk voldoen.

In 2022 bespreekt de ILT de resultaten van de inspecties met de sectorpartijen. Op grond van de uitkomst bepaalt de inspectie hoe zij hier een vervolg aan geeft.

Conformiteitsbeoordelingsinstanties

Met de invoering van het 4e spoorwegpakket is de rol van de ILT als toezichthouder op de conformiteitsbeoordelingsinstanties (CBI's) gewijzigd. Tegenwoordig is de Raad van Accreditatie de primaire certificerende partij van de CBI's. Het Europees spoorwegbureau (ERA)

monitort naast de ILT de Notified Bodies. In 2022 bepaalt de ILT haar monitor aanpak voor het toezicht op de CBI's. Deze aanpak is een aanvulling op het voertuigtoelatingsproces en de, door de ERA uitgevoerde, NOBO-monitoring.

European Rail Traffic Management System (ERTMS)

Vanuit het landelijk programma ERTMS is er sturing op de ontwikkeling en invoering ERTMS. De aanleg van dit Europese treinbeveiligingssysteem vraagt om een goede afstemming tussen alle partijen in de spoorsector. Zowel nationaal als ook internationaal. Kort gezegd: ERTMS wordt gebouwd in treinen en in de infrastructuur. Tevens dienen machinisten opgeleid te worden en moeten de vervoerders en wageneigenaren hun Veiligheidsbeheersysteem aanpassen door de komst van ERTMS.

Het is de taak van de ILT om de vergunningaanvragen te behandelen en een toezichtsplan voor de uitrol en het beheer van ERTMS te ontwikkelen. Daartoe is zij nauw betrokken bij de ontwikkelingen in de branche.

Entity in Charge of Maintenance

In 2022 wordt een nieuwe Europese verordening voor ECM's (Entities in Charge of Maintenance) operationeel. Daarmee wil de EU de veiligheid van railvoertuigen verbeteren. De ILT ziet toe op de implementatie van deze verordening.

Concessiewisselingen

Wanneer een nieuw spoorbedrijf verantwoordelijk wordt voor het spoorvervoer in een regio, volgt een inwerkperiode van het personeel. De inspectie constateerde in 2018 dat deze inwerkperiode kan leiden tot een afname van de veiligheid. De ILT had toen een aantal

aanbevelingen voor de spoorsector en betrokken lokale overheden. Een aanbeveling is bijvoorbeeld een betere overdracht naar machinisten wanneer ze op een ander baanvak gaan werken. Het ministerie van IenW is in overleg met regionale overheden over het opvolgen van deze aanbevelingen. De ILT volgt deze overleggen en wordt actief betrokken bij de toekomstige concessiewisseling van Arriva komend najaar.

Overwegen

De ILT voert een verkenning uit voor overwegen. Doel is te komen tot een adequate risicobenadering voor overwegen, in lijn met verordening (EU) 2018/762 in 2022.

Veiligheid baanwerkers

Het veilig werken op de baan is gestabiliseerd. Dit blijkt uit de nalevingspercentages (30-35% overtredingen) van de afgelopen 5 jaar en uit het aantal (bijna-)incidenten. De ILT wil de veiligheid voor het werken langs en op het spoor nóg verder te verbeteren. Daarom inspecteert de inspectie de werkprocessen van de keten: van opdrachtgever tot werknemer langs de baan.

De Inspectie Leefomgeving en Transport werkt aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid in transport, infrastructuur, milieu en wonen.

Postbus 16191 | 2500 BD Den Haag | T 088 489 00 00 | www.ilent.nl | @InspectieLenT